

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Banca Poporală” Dej, „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Boșana”, „Brădetul”, „Cassa de păstrare” Miercurea, „Cassa de păstrare” Seliște, „Chiorana”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crișana”, „Detunata”, „Doina”, „Economia” Cohalm, „Economul”, „Făgetana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Grănișerul”, „Hațegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Industria”, „Iulia”, „Lipovana”, „Lugoșana”, „Lucașfărul”, „Mercur”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Patria”, „Plugarul”, „Poporul”, „Racoșana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, „Caransebeș”, „Sebeșana”, „Sebeșul-săsesc”, „Selăgeana”, „Sentinela”, „Silvania”, „Someșana”, „Steaua”, „Timișana”, „Ulpiana”, „Unirea”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărandeana”, „Zlăgheana”, „Agricola”, însoțire economică de magazin și anticipațiuni, Hunedoara.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—.

DIRECTOR
IOAN I. LĂPĚDATU.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul IX.

Sibiu, 25 August 1907.

Nr. 34.

Cum se promovează în timpul de față chestiunile economice?

— Meseriile și industria. —

Meseriile și industria sunt în timpul de față cea mai neînșelătoare măsură, cu care se cumpănește valoarea națiunilor. Fără ele atât agricultura și comerțul, cât și științele și artele sunt lipsite — cum am zice — de nutremânt, de aer, de lumină și căldură; fără ele nu poate fi vorbă de adevărată bunăstare materială, nici de civilizațiune și nici nu se pot câștiga și conserva libertățile publice. Lipsa meseriilor și industriei este prin urmare una din cauzele principale că noi Românii ne învățăm într'un cerc viciuos și nu putem ajunge la rezultate mai îmbucurătoare nici în o direcțiune.

De fapt noi n'avem de loc fabrici în înțelesul modern al cuvântului. Puținele stabilimente industriale primitive, de cari dispunem, nu le putem pune în categoria adevăratelor fabrici, cu instalațiuni bazate pe cele mai noue descoperiri ale științelor. Anume nu putem pune în această categorie morile, piuăle (de haine), ferestrele (joagărele), teascurile de vin și oleu, șteampurile, cuptoarele de var, fabricile de țigle și cărămizi ș. a. puține, cari aproape toate sunt de sistem primitiv și astfel li-se face cea mai strașnică concurență din partea fabricelor similare, purtate de vapor și electricitate ale altor popoare din patrie.

Ca ram de industrie mai bine împământit la noi, pus pe baze solide și cu instalațiuni moderne, putem numi industria împrimăriei care satisface în mare parte trebuințele noastre crescânde. În al doilea loc amintim mașinele de treerat, puse în serviciul agriculturii, cari nu lipsesc în mare parte a comunelor noastre românești.

Toate celelalte industrii ne lipsesc cu desăvârșire. Anume ne lipsesc:

- a) industria de fer și metale cu zeci de ramificațiuni;
- b) industria mașinilor și mijloacele de comunicațiune, industria electricității, industria instrumentelor muzicale, industria altor instrumente, a instrumentelor științifice și a rechizitelor de învățământ;
- c) industria de peatră, de pământ, de argilă, de asbest și de sticlă;
- d) industria de lemn, os etc.;
- e) industria de pele, de păr, de pene, de mușama și de gumielastic;
- f) industria torsului și țesutului;
- g) industria vestmintelor;
- h) industria de hârtie;
- i) industria articolelor de nutremânt;
- k) industria chimică;
- l) industria de edificat;
- m) industria multiplicativă și de artă etc.

De aici se vede că la noi e lipsă totală de fabrici românești și de o industrie proprie românească.

Sterilitatea aceasta este consecința multor cauze și mai ales a lipsei de capital, care este fără îndoială cel mai puternic mijloc de a sporî munca și producțiunea, împreună cu consumațiunea și bunul traiu.

Pentru sporirea capitalului este neapărat trebuincios să uzăm de toate mijloacele potrivite acestui scop, anume:

- a) vom pune agricultura pe baze mai sănătoase;
- b) vom desvoltă treptat industria noastră de casă și industria agricolă;
- c) vom stărui să ținem poporul și pe mai departe în cea mai curată viață religioasă-morală, ferindu-l din calea luxului, risipei ș. a.

Cu chipul acesta vom aduna capitaluri, ce e drept, mici, încât pentru singuratici,

mari însă puse lângăolaltă pentru scopuri industriale.

*

Dacă *industria mare* sau de fabrică ne lipsește aproape cu totul, pe terenul *mese-riilor* am făcut un modest început, crescând o seamă de meseriași cari, în lupta cu dificultăți multe și grele, din an în an ies la iveală afirmându-se. Pe an ce trece poporul nostru — cărturari și țărani — se convinge tot mai mult despre necesitatea promovării meseriilor și treptat trage dungă peste prejudițiile de odinioară referitor la îmbrățișarea meseriilor. *Pressa, diferitele asociațiuni, preoțimea, învățătorimea și alți cărturari dela sate și orașe* au stărunit și stăruie mereu pentru îmbrățișarea meseriilor.

„*Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român*“ a dat impuls însemnat în scopul creării clasei meseriașilor. După vremuri ea a distribuit ajutoare de multe mii de floreni învățăceilor dela meserii; iar în adunările despărțămintelor și în foaia „*Transilvania*“ a stărunit și stăruie cu graiul și în scris pentru promovarea meseriilor.

Alături de „*Asociațiune*“ și-au câștigat mari merite în scopul promovării meseriilor: *Asociațiunile pentru sprijinirea învățăceilor dela meserii și sodalilor români* din: Brașov, Sibiu, Blaj, Orăștie, Cluj, Săliște, Arad, Bistrița, Alba-Iulia ș. a. din cari unele au așezat sute de tineri români la fel de fel de meserii, pe mulți iau ajutat cu bani, pe alții cu îmbrăcăminte și în alte moduri. Aceste asociațiuni au avut o influință binefăcătoare asupra meseriașilor și sodalilor noștri, lucrând pentru dezvoltarea lor spirituală, pentru pregătirea lor pentru viața socială, pentru întărirea simțului de colegialitate și ajutorare reciprocă etc.

Nemuritori s'au făcut pentru clasa meseriașilor și prin aceasta pentru toți Români din această țeară fericirii *Mihail Stroescu* și *Andronic* prin fundațiunile ce au lăsat pentru ajutorarea învățăceilor și calfelor de meserii.

Activitate roditoare a dezvoltat în interesul înaintării meseriilor dl protopresbiter *B. Baiulescu* din Brașov, prin studiul său: *Despre necesitatea promovării și protecționării meseriilor între Români* și prin foaia: „*Meseriașul român*“, primele lucrări mai sistematice la noi în această direcțiune.

Dar, deși pe terenul promovării meseriilor am făcut progres îmbucurător față de trecutul din cale afară mașter, suntem încă foarte departe de ținta către care stăruim, și la care neapărat trebuie să ajungem în viitorul apropiat; iar în asemănare cu po-

poarele conlocuitoare stăm pe treapta cea mai inferioară.

Disproporția numărului învățăceilor români dela meserii, a sodalilor și meseriașilor noștri, față de numărul învățăceilor, al sodalilor și meseriașilor de alte naționalități, — este isbitor de nefavorabilă pentru noi.

Dacă însă elementele, ce au pășit pe cariera meseriilor, ar fi măcar de o calitate bună, cu pregătiri îndestulitoare, și dacă ar avea ocazie să se cualifice în institute de specialitate. Din numărul total însă de aproape 500 diferite școale industriale din patrie, noi nu avem decât abia 2—3 pentru învățăceii de meserii. În lipsa acestor școale tinerimea noastră, pregătită mai numai în școalele elementare și o parte lipsită chiar și de această slabă pregătire și fără cunoștință de limbi, nu profită aproape nimica în școalele de meserii ale altor naționalități. Cu chipul acesta tinerimea noastră rămâne și în privința calitativă rău pregătită pentru viață și neharnică de a trage deget cu meseriașii altor naționalități.

Dacă mai considerăm și împrejurarea, că cei mai mulți tineri cari se aplică la meserii sunt din părinți săraci și că astfel chiar și când au isbutit să se cualifice mai bine pentru chemarea lor, n'au cu ce să înceapă a lucra independent, — vedem că și pe terenul meseriilor avem de purtat o luptă foarte grea și că prin urmare și aici sunt multe de făcut și de îndreptat.

Învățământul industrial este privit pretutindeni drept peatra din capul unghiului a dezvoltării industriei. În urmare și la noi în țeară acest învățământ a fost pus pe o bază solidă.

Învățământul industrial are de scop formarea de meseriași, industriași și puteri artistice cu o dezvoltare mai înaltă. Iată ramificațiile învățământului industrial în patrie:

1. Școalele pentru elevii dela meserii;
2. Cursurile pentru cualificarea calfelor;
3. Școalele de meserii;
4. Școalele industriale de specialitate;
5. Școalele industriale superioare.

Afară de aceste:

6. Școalele industriale pentru femei;
7. Școalele industriale de desen;
8. Muzeele industriale;
9. *Învățământul pentru exercitarea mânei*

(Slöyd), care cuprinde teren tot mai mult în toate statele civilizate.

Nu vom stărui de astădată mai în detaliu asupra diferitelor școale de industrie; spunem însă că aproape toate școalele de industrie mai înalte sunt ale statului, iar cele

inferioare ale orașelor maghiare, germane, etc. Pe cât știm, noi Români avem numai două școli pentru elevii de meserii, una în Blaj și alta în Săliște.

Cursuri de industrie și de desen nu am aranjat până acum.

Instrucția tineretului nostru se face prin urmare în școlile altora.

În școlile industriale superioare nu se găsește nici urmă de tineri români.

Astfel suntem lipsiți cu totul de specialiști cu pregătiri mai bune, cari să ne stea într'ajutor la punerea unei baze sănătoase industriei noastre.

În lipsa școlilor industriale proprii și în vârtejul indiferenței generale pentru formarea de industriași și specialiști, ar trebui totuș să se găsească mijloace potrivite cu al căror ajutor să ne smulgem din această situațiune nefavorabilă.

Cele mai de căpetenie mijloace spre ajungerea scopului credem a fi următoarele:

1. Înființarea școlilor pentru învățarea de meserii în toate centrele, unde avem un număr mai mare de învățate și stăruința ca cât mai mulți tineri să îmbrățișeze meseriile.

2. *Stipendiarea* unui număr cât mai mare de tineri pentru a se cualifica în școlile și atelierile de industrie inferioare, în școlile de industrie superioare, în cursurile de desen, în școlile de arte industriale, etc.

3. Stăruința ca comunele noastre să dea ajutoare la tineri cu pregătiri mai bune și cu inclinațiune deosebită pentru industrie ori cutare meserie.

Aceasta să o facă și despărțămintele „Asociațiunii”, băncile; etc.

4. Înființarea de fonduri și fundațiuni pentru ajutorarea elevilor dela meserii, a calfelor și meseriașilor.

5. Înființarea reuniunilor de sodali și meseriași în toate centrele noastre.

6. Să sprijinim din toate puterile puținii noștri meseriași, cumpărând marfa trebuincioasă dela ei.

+

Obștile satești.*)

Înprietiniți odată sătenii cu tovărășiile, cu munca folositoare și cu rezultatele neașteptat de bune ale Băncilor populare s'au nizuț să ocrotească la acest început și alte soiuri de tovărăși, care să le fie potrivite mijloace pentru satisfacerea celorlalte trebuințe arzătoare.

*) Vezi articolii „Băncile populare din România” în Nrul 12 și cei anteriori ai „Revistei Economice”.

În jurul Băncilor populare s'a înființat o multime de tovărăși de producțiune și de consumație, menite să întregască mișcarea Băncilor populare și astfel să apropie tot mai mult întreagă mișcarea de ținta de a avea o organizație economică potrivită stărilor faptice și dorului de înaintare.

În primul rând trebuie să amintim societățile de consumație (tovărășiile de consum, bolte satești) care s'au înființat în jurul și cu sprijinul Băncilor populare. În vreme-ce, înainte de anul 1905 în întreagă România nu se găsea nici o tovărăsie satească de consum, în anul 1906 s'au înființat 28 tovărăși de consum — care să conduc și se administrează la fel cu consumurile dela noi — cu adausul că ele au caracterul unei afiliate a Băncii populare din localitate.

Alături cu aceste s'au înființat tovărăși de grădinărit, de lăptării, de exploatarea pădurilor și de brutărie (pecării) — toate puse la adăpostul Băncilor populare.

Felul cum lucră aceste tovărăși îl cunoaștem și dela noi, unde sunt atâtea tovărăși de acest fel — dintre care însă durere prea puține — doar doue în total — românești.

Ținând însă seamă de stările din România — decât toate aceste de mai mare importanță sunt așa numitele obști satești — tovărăși pentru arândarea și cultivarea pământului, care s'au alcătuit tot pe urmele și tot cu sprijinul Băncilor populare.

Rezultatele ce le dau aceste tovărăși sunt potrivite să schimbe înspre bine întregul traiu al țăranilor din România. Și în dorul de a ajunge aceste rezultate se găsesc puternice stimulente din cauza revoluției ce a izbucnit în primăvara anului acesta.

Dintre toate felurile de tovărăși, ce s'au înființat cu ajutorul și sub ocrotirea Băncilor populare — la noi mai puțin cunoscute sunt obștile satești. Trebuința ăstorfel de tovărăși însă e mult simțită și dupăce pentru țăranimea noastră ar fi o fericire să le aibă, dăm în nrul viitor în extras, un formular de statute pentru obști satești, pentru tovărăși de arândarea și lucrarea pământului. La noi s'ar putea alcătui astfel de tovărăși sau ca însoțiri cu firmă înregistrată în regulă sau, la început, și numai ca tovărăși ocazionale în baza §-lui 62 din Legea comercială ungară art. 37 din 1875.

Oricare ar fi forma — rânduielile formularului de statute, ce-l vom publică, ne pot servi de cel mai bun îndrumător. De altfel numai lipsa de spațiu ne oprește să dăm și câte un formular de statute pentru

tovărășii de consum, de lăptărit, de exploatat de păduri, de grădinărit și altele — pe care le găsim la frații din România.

La nevoie însă, pe deoparte, de aceste putem avea și dela tovarășiiile din Ungaria, pe de altă parte formularul de statute pentru obști, împreună cu formularul de statute pentru Bănci populare ne dau îndestulătoare îndrumări, ca pe temeiul acestora, consultând și formulare de statute dela noi — să ne putem alcătui statute pentru orice fel de tovarășie.

Ținta scriselor noastre va fi ajunsă, când noi vom ști aprecia pedepplin felul muncii de organizare adoptat de frații noștri din România și pus în lucrare prin Băncile populare și prin tovarășiiile ocrotite de aceste bănci. Și apreciând această muncă vom nizuî să o urmăm și potrivit-o trebuințelor noastre — să o pornim, ca să avem în satele noastre arma puternică a înaintării economice, ce o dau tovarășiiile. V. C. Osvadă.

(Va urma).

Statutele

Asociațiunii de institute financiare, ca însoțire „Solidaritatea“ în Sibiiu.

(Urmare).

Adunarea generală.

§. 36.

Adunarea generală se formează din membrii însoțirii.

În adunarea generală fiecare membru are atâtea voturi câte cvote fundamentale posedă, pe cari și-le exercită prin plenipotențiatul direcțiunii respectivului institut.

Mai mult de zece voturi, fie în numele său sau și ca plenipotențe, nu poate reprezenta nici unul dintre membrii adunării generale.

§. 37.

Adunarea generală poate fi ordinară și extraordinară. Ea se poate ține nu numai în Sibiiu, sediul însoțirii, ci și în altă localitate unde există vre un institut aparținător însoțirii.

§. 38.

Adunarea generală ordinară se ține de regulă, după ce institutele aparținătoare însoțirii au terminat cu încheerile lor anuale, în tot cazul însă în prima jumătate a anului.

Adunarea generală extraordinară se ține de câteori președintele direcțiunii, comitetului de supraveghiere sau cel puțin 10 membri cu drept de vot, cer această. Acești din urmă trebuie să ceară în scris convocarea adunării generale extraordinare dela pre-

ședintele direcțiunii, indicând scopul și cauzele pentru ce cer convocarea ei.

§. 39.

Convocarea o face președintele prin publicare în organul oficial al însoțirii sau și într'alte organe de publicitate designate de direcțiune, indicând obiectele de pertractat.

Între convocare și terminul adunării trebuie să fie un interval de cel puțin 8 zile.

§. 40.

Adunările generale se prezidează de președinte sau vice-președinte. În caz de împedecare a acestora sau în cazul prevăzut în §-ul 32 adunarea generală alege pentru acest scop și cu această ocazie pe un membru al ei ca președinte.

Președintele adunării generale numește un notar, doi scrutinători și doi bărbați de încredere, ca verificători ai procesului verbal.

§. 41.

Adunarea generală e capabilă de concluze valide dacă participă cu drept de vot cel puțin $\frac{1}{5}$ parte a institutelor aparținătoare însoțirii.

Dacă nu s'ar prezentă numărul acesta de membri se convoacă o nouă adunare generală, care poate aduce concluze valide fără considerare la numărul membrilor prezenți.

Deciziunile — afară de cazurile prevăzute în §-ii 10 și 11 se aduc cu majoritate de voturi.

În caz de paritate dă rămă votul președintelui.

Institutele rămase în minoritate precum și cele ce n'au participat la adunarea generală, trebuie să se supună deciziunilor acesteia.

§. 42.

Adunarea generală alege cu majoritate absolută de voturi:

- a) pe președintele direcțiunii;
- b) pe vice-președintele direcțiunii;
- c) pe ceilalți șapte membri ai direcțiunii;
- d) pe membrii comitetului de supraveghiere.

Dacă prima votare nu dă majoritate absolută atunci se face votare între cei doi ce au obținut voturi mai multe. În caz de paritate la noua votare, decide soarta.

Membrii direcțiunii sau ai comitetului de supraveghiere eșiți pot fi realeși.

§. 43.

Adunarea generală alege cu majoritate de voturi și pe revizorii experți. Numărul lor variază după trebuință.

Tot asemenea adunarea generală decide numărul secțiunilor de specialitate și alege pe membrii acestora.

§. 44.

Votarea asupra propunerilor ce se prezintă se face prin sculare și ședere sau prin ridicarea mânilor.

Dacă cer cinci membri, cari însă trebuie să fie numiți, votarea trebuie făcută cu ședule.

§. 46.

Adunarea generală decide:

- a) asupra dării absolutoriului membrilor direcțiunii și ai comitetului de supraveghiere;
- b) asupra aprobării socotelilor, bilanțului și distribuiri veniului însoțirii;
- c) asupra taxelor și diurnelor pentru revizorii experți;
- d) asupra propunerilor prezentate conform §. 12 litera b) a acestor statute;
- e) asupra modificării statutelor, fuzionării însoțirii cu alte însoțiri și asupra desființării însoțirii; în fine
- f) și în alte chestiuni cuprinse în §. 179 din leg. com.

Tot adunării generale îi e rezervată aplanarea divergențelor ce s'ar ivi între membrii sau organele însoțirii în cauza afacerilor acesteia.

§. 46.

Modificarea statutelor se face prin adunarea generală, dacă în aceasta sunt prezenți cel puțin peste jumătate a membrilor cu drept de vot și dacă pentru aceste votează $\frac{2}{3}$ părți a celor prezenți.

Dacă membrii nu se prezintă în măsură suficientă, se convoacă a doua adunare, care fără considerare la numărul membrilor, poate aduce concluze valide. Această împrejurare — cumcă a doua adunare poate aduce concluze valide fără considerare la numărul membrilor — trebuie făcută evident în mod hotărât în a doua convocare.

§. 47.

Fuzionarea însoțirii cu alte însoțiri ori reuniuni ori disolvarea ei, au loc dacă pentru acestea se pronunță cel puțin $\frac{2}{3}$ părți a membrilor însoțirii.

Convocarea adunării generale, dacă se face în scopul fuzionării respective desființării, trebuie publicată cu 4 săptămâni mai înainte. (Va urma).

Dela „Solidaritatea“.

Rugare către membrii asociațiunii noastre.

În senzul §-lui 9 al statutelor asociațiunii noastre, membrii, cari au participat la adunarea generală de constituire, sunt datori a plăti suma cuotelor fundamentale subscrise și a taxelor de înscriere de $\frac{1}{2}\%$ ale capitalului lor societar, cel mai târziu în 30 de zile dela adunarea generală de constituire.

Referindu-ne la aceasta dispoziție a statutelor, rugăm pe Onor. membrii ai asociațiunii noastre, rezistanțieri cu cotele fundamentale, ca având în vedere că termenul de 30 de zile a expirat deja, să binevoiască cât mai grabnic a-și împlini obligamentul, trimițând sau asignând suma cuvenită la „Albina“ în Sibiu.

Diracțiunea.

JURISDICȚIUNE.

Legitimarea plătirii celor 30%. Am anunțat și noi la timpul său că tribunalul din Arad, ca tribunal comercial, a respins în două rânduri înregistrarea firmei unei întreprinderi financiare maghiare din acel oraș, pe motiv că în ambele cazuri plata celor 30% ale capitalului societar de K 100,000 s'a certificat prin câte un extras de registru de ale unor însoțiri, cari tribunalului nu i-se păreau destul de sigure, din care cauză a și pretins dela noua societate depunerea celor 30% la vre-un institut de bani mare din Arad.

Noua societate, „Aradi hitelbank és takarékpénztár r. t.“, înaintând contra decisiunii tribunalului recurs la tabla reg. din Oradea-mare, aceasta a enunțat, că *tribunalul nu este în drept a cerceta bonitatea institutului de bani, care a liberat extrasul de registru privitor la plata celor 30% ale capitalului societar, și dacă a făcut aceasta, a depășit sfera sa de competență.*

În consecuență tabla reg. a nimicit decusul de respingere al tribunalului și l-a îndrumat ca fără amânare să efectuiască înregistrarea firmei

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 22 August 1907.

Urcarea etalonului cu $\frac{1}{3}\%$ la banca Angliei săvârșită în 15 crt. n'a avut rezultatul așteptat, și de aceea se crede, că fiind adusă chestiunea din nou la ordinea zilei în ședința de azi a directoriului băncii engleze, acesta va decide o nouă urcare de $\frac{1}{2}\%$, dela $4\frac{1}{2}\%$ la 5% .

Considerând însă că în zilele ultime situațiunea băncii engleze s'a ameliorat și rezerva a crescut, directoriul nu a aflat deocamdată necesară această urcare. Această hotărîre a atins plăcut toate piețele de bani. Discontul privat a scăzut în London cu $\frac{1}{16}\%$ la $4\frac{3}{4}\%$.

Directoriul băncii imperiale germane încă nu s'a ocupat cu chestiunea etalonului și se sperează, că nici o nouă urcare a etalonului în London nu va avea de urmare imediată urcarea ratei în Berlin, mai ales că afacerile băncii imperiale se desvoltă normal. Discontul privat a lăsat ceva din încordare, și s'a redus la $4\frac{7}{8}\%$.

Situațiunea băncii austro-ungare încă este mai favorabilă decât se așteptă. În 15 crt. banca a încheiat încă cu o rezervă de bilete de 54 milioane K, deși circulațiunea biletelor eră în creștere cu 47 mil. K. Îngrijitoare este situațiunea pieții interne mai ales din lipsa totală de oferte din străinătate și din cauza rezervei, ce și impun toate instituturile mari, ca și cum s'ar așteptă un eveniment extraordinar. Discontul privat în Viena este tot $4\frac{15}{16}\%$.

În nesiguranța aceasta de desvoltare a evenimentelor de azi până mâne se impune și băncilor noastre cea mai mare rezervă la acordarea de credite nouă și reducerea după posibilitate a angajamentelor.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„*Munteana*“, *cassă de păstrare soc. pe acții în Corniareva* își publică bilanțul pe al II-lea an de gestiune încheiat la 30 Iunie a. c. cu active totale de K 316,691 și la un venit brut de K 34,495 cu un profit net de K 6,596 (în 1906 active K 245,884, venit brut K 20,518 și profit net K 5,491). Poziția principală a activelor este Escontul cu K 305,073 din care suma de K 67,740 sunt Cambii cu acop. ipotecară. Capitalul societar se pezintă cu K 50,034, Rezervele cu K 5,504, Depozitele spre fructificare cu K 48,010, în fine Reescontul cu K 201,183, o sumă care reprezintă aproape 66% ale Escontului și este de 4 ori mai mare decât capitalul societar, dovadă, că se face în măsură exagerată uz de credit.

Adunarea generală este convocată pe 28 crt.; la ordinea zilei este și noua urcare a capitalului societar.

*

„*Mureșanul*“, *institut de credit și economii, societate pe acții în M-Radna* în adunarea sa generală extraordinară dela 4 August a. c. a hotărît urcarea capitalului societar dela K 80,000 la K 160,000 prin o nouă emisiune de 400 acții à K 200 nominal. Acționarii vechi au drept de preferință asupra acțiilor noue, având a-și anunța dreptul de opțiune până la 1 Octomvrie a. c.

Acțiunile neoplate de către acționarii institutului până la termenul de 1 Oct. n. le vinde direcțiunea din mână liberă și cu prețul, pe care-l va fixa la timpul său.

Prețul acțiilor nouă se va plăti în 10 rate de câte 10% (K 20 per acție) cu începere dela 1 Octomvrie a. c. astfel:

La 1 Octomvrie 1907 K 20 plus K 10 spese de fiecare acțiune și cu începere dela 1 Ianuarie 1908 trilunar câte K 20 până incluzive 1 Decemvrie 1909.

Acționarii primesc după sumele vărsate 5%, plătesc însă după ratele restante 6%.

Acțiunile noue participă la dividenda anului 1910, iar proprietarii lor intră în toate drepturile statutare, cari le compet pe baza acestor acții, dela 1 Ian. 1910.

*
‡

ÎNVĂȚĂMANT.

Scoala comercială superioară gr.-or. rom. din Brașov. Aviz pentru anul viitor. Anul școlar 1907/1908 se va începe la 1 Septemvrie v. 1907. Inscriverile se fac de direcțiune în zilele de 1, 2 și 3 Septemvrie v. Examenele supletorii și de emendare se vor ține în 1 și 3 Septemvrie v. Cei ce vor întârziă atât dela acest examen, cât și dela înscriere, pot fi admiși numai dacă vor dovedi cu certificate demne de credință cauza întârzierii. Examenele de privațiști se vor ține în 7 Septemvrie v. Aceștia au însă a se însinua în persoană la direcțiune cel mult până în 1 Septemvrie v. Privațiștii au a plăti la direcțiune taxele pe un an școlar cu K 74 și taxa de examen de K 80 deja la însinuare pentru examen.

În clasa primă pot fi primiți numai acei elevi, cari au absolvat cu succes și pot produce atestat de trecere din clasa IV. gimnazială, reală sau civilă, dela o școală publică. La înscriere se cere atestat școlar și atestat de botez.

Taxa de primire e K 8, didactru K 60 și alte taxe K 6, și trebuie să plătească la înscriere cel puțin jumătate, iară până în Februarie restul. Elevii, cari

nu-și vor achita la timp taxele, vor fi oprîți dela cercetarea cursurilor.

Elevii de confesiuni streine decât cea română greco-orientală și greco-catolică plătesc didactru dublu.

Fiecare elev va mai plăti pe seama fondului de penziune al profesorilor încă o taxă de K 10, iară pentru excursiuni școlare și alte trebuințe suma de K 6.

Fiecare elev e dator a avea la începutul anului școlar toate cărțile și recvizitele necesare *nouă și în bună stare*, deoarece legile școlare opresc traficul de cărți și recvizite și folosirea de cărți vechi și necorespunzătoare. Cărțile vor purta viza institutului alăturarea cu numele elevului.

Chipiul și uniforma proprie a școlii comerciale se recomandă a se procura deja în prima lună de școală și se impune în mod obligatoriu tuturor elevilor din școala comercială. Forma și culoarea se pot afla dela direcțiune. Pentru orice informațiuni mai detaliate părinții și tutorii școlariilor să se adrese la direcțiune.

Direcțiunea.

AGRICULTURA.

Situațiunea agricolă.

În *Ungaria*. Raportul publicat de ministerul de agricultură ung. la 15 August a. c. prezintă situațiunea agricolă la această dată astfel:

În prima jumătate a lunii August a domnit în mare parte timp uscat și cald. Ploi au fost numai parțiale și mici. În urma acestora în multe locuri au suferit plantele de săpat, plantele de nutreț, atât cele naturale cât și cele artificiale și viile.

La sfârșitul acestei perioade timpul s'a schimbat. Anume a ploat și timpul s'a mai răcorit, ceea ce a fost de folos nu numai ierburilor, ci mai ales plantelor de săpat cari în urma secetei începuseră în multe locuri a se vesteji.

Lipsa de ploaie se simte acum mai mult dealungul Tisei și în regiunea Banatului; dar și în regiunile de pe ambii termi ai Dunării.

Din rapoartele intrate referitor la probele asupra rezultatului obținut din treeratul cerealelor, se constată cu certitudine că recolta anului curent este mult mai slabă decât cea a anului trecut. Această constatare privește mai ales recolta *grâului*, care este productul principal, și care în regiuni de importanță pentru cultura grâului, a dat recoltă slabă. Calitatea grâului în o parte a Alföld-ului este slabă. Nu numai greutatea care în comerț este un factor de căpetenie, ci și culoarea și conținutul bonului lasă mult de dorit. Chiar și paiele sunt pe Alföld de slabă calitate, ceea ce încă cauzează griji agricultorilor.

Săcara a suferit și ea, deși nu în aceeași măsură ca grâul. Ea încă a dat o recoltă mai slabă decât cea din anul trecut, iar în unele locuri a pierit de tot.

Mare parte a *orzului de toamnă* și a *rapei* a pierit în cursul iernii, așa că a trebuit să se are și samene de nou doară mai mult de jumătate din teritorul cultivat cu aceste plante. Recolta acestor plante, ce biet au mai rămas, a fost mai mult mijlocie.

În urma arăturii și sămănatului de nou a teritorului cultivat cu cereale de toamnă, ce au pierit peste iarnă, sămănaturile de primăvară s'au sporit ca niciodată. Acest teritor este evaluat la circa 880,000 jug. catastrale și a fost sămănat cu cucuruz, ovăs, orz și cartofi.

Dacă măcar timpul de primăvară și vară ar fi fost favorabil, pierderile de peste iarnă s'ar fi recom-

pensat în parte însemnată prin sămănăturile de a două-oară făcute în cursul primăverii; dar așa cum a umblat timpul nici aceste nu au isbutit după așteptare.

Pe baza rapoartelor intrate dela referenții agricoli, datele referitoare la arealul sămănat au fost corectate astfel:

	În an. 1906,7 au fost sămănate	S'au secerat în 1907
	jugăre catastrale	
cu grâu	6.216,744	5.522,544
„ săcară	1.984,118	1.797,569

Diferința în minus este deci la grâu de 694,200 jug. cat. și la săcară de 186,549 jug. cat.

	În anul 1906 au fost sămănate	Au fost sămănate resp. secerate în 1907
	jugăre catastrale	
orz	1.845,265	1.947,250
ovăs	1.814,418	1.941,230
cucuruz	4.041,173	4.590,473
cartofi	984,365	1.021,185

Diferința în plus este la orz de 101,985, la ovăs de 126,812, la cucuruz de 549,300 și la cartofi de 36,820 jug. cat.

Rezultatul recoltei grâului de toamnă și primăvară este în general slab mijlociu. În puține locuri greutatea lui ajunge la 82 kigr.; dar unele regiuni se scoboară și sub 70 kigr. de hectolitru.

Rezultatul recoltei săcării și îndoiturilor sau mestecăturilor numai în regiunile din dreapta și stânga Dunării este satisfăcător sau cel puțin mijlociu. Calitativ rezultatul este foarte diferit, cu toată parțial nu lipsește nici săcară în greutate de 71—75 kigr. la hectolitru, care e foarte căutată.

Orzul de primăvară a isbutit relativ mai bine decât toate celelalte cereale.

Ovăsul a dat recoltă mijlocie nu numai cantitativ ci în partea cea mai mare și calitativ. Greutatea este între 44—48 kigr. la hectolitru.

Cucuruzul a suferit de nou în timpul din urmă din cauza ferbințelii. Totuș sămănăturile timpurii au rezistat bine și s'au dezvoltat satisfăcător, promițând o recoltă bună, în unele locuri foarte bună. Sămănăturile târzii nu au putut rezista și în unele locuri s'au vestejit. Mult cucuruz a rămas sterp.

Cartofii timpurii vor da recoltă satisfăcătoare numai în Ungaria-nordică; în celelalte regiuni recoltă slabă. Cartofii târzii promit recoltă mai bună.

Este temere că cucuruzul târziu și mai ales în locurile muntoase nu se va coace.

Recolta din acest an este evaluată acum astfel:

	Terit. cultiv. în jug. cat.	Mijlocia rec per jug. cat. în măși metr.	Recolta totală în măși metr.	Recolta din 1906 în măși metr.
cu grâu	5.522,544	5.84	32.257,000	53.725,631
„ săcară	1.797,569	5.85	10.526,900	14.150,811
„ orz	1.947,250	7.04	13.612,000	15.185,554
„ ovăs	1.941,230	6.14	11.921,000	12.734,349
„ cucuruz	4.590,473	9.66	44.344,300	41.384,291
„ cartofi	1.021,185	43.69	44.610,800	48.737,465

Legumile se desvoltă satisfăcător. Fasolea și celelalte păstăioase se coc repede și în unele locuri vor da recoltă satisfăcătoare.

Varza — indeosebi speciile târzii — au suferit mult de secetă.

Hemeiul timpuriu este de bună calitate, dar cantitatea lasă mult de dorit. Hemeul târziu promite recoltă mijlocie.

Meiul a suferit mult de secetă, hrișca are trebuință de ploaie.

Cânepa a dat recoltă slăbuță, inul nu e pretutindeni satisfăcător.

Tutunul va da recoltă bună mijlocie.

Napii de zahăr și de nutreț nu s'au putut dezvoltă favorabil în ultimul period. Cu toate aceste prospectele recoltei nu sunt nefavorabile.

Trifoiul și luțerna au suferit și ele în timpul din urmă de secetă. Dacă nu va ploa mai că nu se vor mai putea cosi. Mohorul a dat recoltă satisfăcătoare.

Livezile vor da recoltă (otavă) ceva mai satisfăcătoare abia în locurile mai așezate; în cele mai multe locuri însă nu e nădejde de a se mai putea cosi.

Pășunile stau rău.

Vilele s'au dezvoltat slab. Recolta va fi parte mijlocie, parte slabă.

Recolta actuală de poame va fi slabă.

Recolta de pepeni este satisfăcătoare.

*

În România. Producțiunea grâului este mediocră. Această producțiune va putea indetula consumațiunea internă și se va putea și exportă mai puțin. Ploile din Iunie și Iulie au folosit mult la creșterea porumbului sămănat mai târziu ca și la rodirea celor sămănate mai de timpuriu, la creșterea ierburilor, la facerea ogoarălor, la sămănatul rapitei, la creșterea strugurilor și a poamelor. Porumburile sămănate de timpuriu vor da recoltă bună, cele târzii vor da recoltă slabă sau de loc, căci aceste au început a se usca ca și pășunile pentru vite.

CRONICA.

Posturi vacante. „Bocșana“ din Bocșa-mont. caută *casar*. Salar anual K 1,200 și tantiema statutară. Se cere o cautiune de K 600. Terminul concursului este 31 August a. c.

*

Juriști — Comercianți. În Germania devine de un timp încoace tot mai pronunțată nizuința de a familiariză pe juriștii aplicați la judecătoria, cu viața comercială. Aceasta voiesc să o ajungă cercurile normative din Germania așa, că practicantilor și notarilor de pe la judecătoria li-se acoardă concedii mai lungi, cu îndatorirea de a folosi concediul pentru a face praxă la vre-o firmă comercială și a se iniția pe calea aceasta direct în secretele vieții comerciale. Deocamdată se fac astfel de încercări la câteva afaceri, întreprinderi mai mari din Hamburg. Iar pe seama referenților judecătorești din Berlin se țin acum conferențe din dreptul patentelor, conferențe împreunate cu cercetarea lunară a stabilimentelor mari industriale.

3

Sumar.

Cum se promovează în timpul de față chestiunile economice? — Obștile sătești. — Statutele „Solidarității“. — Dela „Solidaritatea“. — *Jurisdicțiune*: Legitimarea plătirii celor 30%. — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Societăți financiare și comerciale*: „Munteana“, „Mureșanul“. — *Învățământ*: Școala comercială superioară gr.-or. rom. din Brașov. — *Agricultură*: Situațiunea agricolă. — *Cronică*: Posturi vacante, Juriști — Comercianți.

Bursa de efecte din Viena și Budapesta

Cursul din 22 August 1907.

%	V A L O R I	Viena vinde	Bpes'a vinde
A. Datoria de stat ungară.			
4	Renta ung. aur, ... scut. de dare	108 70	109 10
4	" " Cor. . . . . " " "	91 15	91 20
3 1/2	" " " " " " " "	79 70	80 50
—	Impr. cu premii à 100 fl. . . . . " " "	185 —	184 —
4	" p. reg. Tisci și Seghedin, sc. de dare	136 75	139 —
3	Impr. p. regul. Porților de fier . . . . . " " "	76 50	76 50
4 1/2	Oblig. de regalii croato-slavone " " "	100 05	100 —
4	" rurale ungare . . . . . " " "	91 75	92 50
4	" " croato-slav. . . . . " " "	— —	96 50
B. Datoria de stat austriacă.			
4	Renta unit. conv. în cor, Mai-Nov., sc de dare	95 45	95 60
4	" " " " Ian.-Iulie " " "	95 40	95 60
4 2	" " " " în hârtie, Febr.-Aug. " " "	96 65	96 75
4 2	" " " " argint April-Oct. " " "	96 60	96 75
4	Losuri din 1860 à fl. 500—	147 —	147 —
4	" " " " 1860 à fl. 100—	198 —	199 —
—	" " " " 1864 à fl. 100—	240 —	247 —
4	Renta austr. aur., scut. de dare	114 10	114 20
4	" " Cor. . . . . " " "	95 45	95 50
3 1/2	" " de invest. " " " "	85 40	— —
C. Alte datorii publice.			
4	Impr. orașului Budapesta din 1903, sc. de dare	91 25	91 25
5	" " " " Viena	101 30	— —
6	" " bulgar p. căi ferate din 1889 à frs 125	119 80	120 —
4	Imprumut Temeș-Bega din 1897	92 —	92 60
D. Scrisuri fonciare, obligaț. com., etc.			
4	Instit. de Cred. fone. austr.	96 10	— —
4	Banca austro-ungară 50 ani în florini	97 90	97 90
4	" " " " 50 ani în coroane	99 35	99 30
4 1/2	Banca comer. ung. Pesta în fl.	100 —	100 50
4	" " " " în cor.	94 25	94 25
4 1/2	Obl. com. "banca" ung. "Pesta cu 10% premie	103 —	106 —
4	" " " " repl. 60 ani	94 —	94 25
4	Scris. fone. I Cassă de păstr. patr., Pesta	94 —	95 —
4	Obl. com. " " " " în cor	94 25	95 —
—	Obl. cu premii I. Cassă de păstr. patr. à K 100	— —	111 50
4	Scris fone Inst. de credit fonciar ungar în cor.	92 60	93 —
4 1/2	Banca ipotecară ungară în cor.	100 —	100 —
4	" " " " " " " "	94 25	94 25
—	Obl. cu premii Banca "ung." hip à K 100	— —	110 —
5	" " " " " " " " „Albina“, Sibiu	— —	101 —
4 1/2	" " " " " " " " " "	— —	99 —
4 1/2	Cassa de păstrare generală Sibiu, ...	99 50	99 50
4	" " " " " " " " " "	95 —	94 50
4 1/2	Inst. de credit fonciar Sibiu, ...	101 —	101 —
4 1/2	" " " " " " " " " "	99 50	100 —
4	" " " " " " " " " "	95 —	95 —
E. Lozuri.			
3	Impr. cu premii Inst. de cred. fone. aust. din 1880 à fl. 100	262 —	— —
3	Impr cu premii Inst. de cred. fone. aust. din 1889 à fl 100	273 —	— —
4	Impr. cu premii Banca ung. hipot	235 75	236 —
2	" " " " sârbesc à frs 100 —	102 50	110 —
5	Los. p. regularea Dunării, din 1870 à fl. 100	251 —	— —
—	Basilica—Budapesta à fl. 5—	22 25	23 —
—	Inst. de credit p. com. și indust. à fl. 100—	416 —	430 —
—	Buda, comuna à fl. 40—	211 —	204 —
—	Pálffy, à fl. 40—	181 50	180 —
—	Crucea roșie austriacă, a fl. 10—	45 —	46 —
—	" " " " ungară, à fl. 5—	27 80	29 50
—	Losurile comunei Viena din 1874 à fl. 100—	430 —	460 —
—	Sanatorium Regina Elisabeta K 5—	— —	9 40
—	Lozuri „Jó sziv“, à fl. 4—	— —	10 75
F. Valute.			
—	Galbini imper pr. bucată	11 39	11 43
—	20 franci aur	11 32	19 18
—	20 marce aur	23 52	23 56
—	Sovereigns pr bucată	24 03	— —
—	Ruble hârtie per bucată	2 54	2 53
—	100 Marce hârtie	117 55	117 67
—	100 franci hârtie	— —	95 85
—	100 lire hârtie	95 80	95 90
—	100 lei hârtie	— —	95 15

Banca de asigurare Transilvania.

— Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 5. —

Asigurări contra pericolului de foc și exploziune.

Asigurări pe viață în toate combinațiile.

Asigurări pentru cazuri de accidente.

Asigurări contra pagubelor prin grindină.

Asigurări contra infracției (furt prin spargere de case și locuințe).

Nr. 2 (34—52)

Asigurări de sticle la galantare, etc.

Pentru bănci de credit condiții foarte avantajoase pentru asigurarea ipotecelor și reduceri considerabile de premii pentru membrii oricărei reuniuni agricole sau tovărășii economice.

Drepturile, datorințele și responsabilitatea

membriilor din direcțiune

și

Drepturile, datorințele și responsabilitatea

comitetului de supraveghiere

de

Alfred Kormos,

directorul revistei „Magyar Pénzügy“

traduceri autorizate de

Constantin Popp,

funcționar la Centrala inst. de credit și de econ. „Albina“.

Se pot comanda la traducător în Sibiu sau la Librăria arhidiecezană din Sibiu, cea dintâi cu prețul de K 3.—, iar cea din urmă cu prețul de K 1.50.

Banca Austro-Ungară

(un studiu amănunțit despre trecutul, organizația, operațiunile și importanța băncii noastre de emisiune)

de

Ioan I. Lăpădatu.

prof. de științe comer.

Se poate comanda dela administrația »Revistei Economice«, cu prețul de 1 coroană.